

Protokół

20 posiedzenia 4. sesyi, VII. peryodu Sejmu galicyjskiego,

z dnia 22. marca 1899 r.

Początek o godzinie 11 minut 20 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Modest Karatnicki, Stanisław Niezabitowski, Andrzej Potocki, Mieczysław Urbański.

Obecnych posłów 120.

Ze strony Rządu: c. k. Radca Dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół ósm-nastego posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół dziewiętnastego posiedzenia złożony jest w biurze marszałkowskiem do przejrzenia.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycyj, wniesionych po dzień 22. marca 1899 roku, które przekazano następującym komisjom:

Wydziałowi krajowemu Ls.: 2030, 2089, 2090, 2092, 2093, 2094, 2098, 2099, 2105, 2108, 2109.

Komisji administracyjnej Ls.: 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053.

Komisji przemysłowej Ls.: 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 1074, 2075, 2107.

Komisji szkolnej Ls.: 2086, 2095, 2096, 2100.

Komisji drogowej Ls.: 2087.

Komisji gospodarstwa krajowego Ls.: 2088, 2101.

Komisji petycyjnej Ls.: 2091, 2097, 2106.

Komisarz rządowy c. k. Radca Dworu Włodzimierz hr. Łoś odpowiada na interpelacje: 1) p. Krempy i towarzyszy w sprawie odsypisk w powiecie Mieleckim i Tarnobrzeskim; 2) p. Krempy i towarzyszy w sprawie ocenienia szkód zrzadzonych przez bydło na wałach rzeki Łęgu, Trześniówki i Wisły w powiecie tarnobrzeskim; 3) p. Osuchowskiego i towarzyszy w spra-

wie rekonstrukcyi gościńca rządowego Rozłucze-Turka; 4) p. Wójcika i towarzyszy w sprawie sposobu zarządu funduszem propinacyjnym.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie objęcia szkoły polskiej w Białej na etat krajowy.

Marszałek oznajmia, iż z powodu nieobecności w Izbie sprawozdawcy p. Wereszczyńskiego, przystępuje Izba do drugiego punktu porządku dziennego, którym jest:

Sprawozdanie komisji gminnej o petycyi Rady miejskiej krakowskiej w sprawie wydania ustawy krajowej, stanowiącej przedłużenie na rok jeden czasu urzędowania radców miejskich w r. 1893. do Rady miejskiej krakowskiej wybranych, niemniej radców przez Radę miejską przybranych.

Marszałek oznajmia, iż otrzymał od prezydenta m. Krakowa zawiadomienie, że Rada miasta odstępuje od tej petycyi.

Sprawozdawca p. Hupka, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . .

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządza co następuje:

§. 1.

Czas urzędowania Radców miejskich stoł. król. miasta Krakowa w r. 1893 do Rady miejskiej wybranych, jakoteż Radców

przez Radę miejską w myśl §. 21. statutu tymczasowego dla miasta Krakowa z dnia 1. kwietnia 1866 l. 7. dz. u. kr. przybranych, przedłuża się na przeciąg jednego roku.

§. 2.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu ministrowi spraw wewnętrznych.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by na najbliższej sesyi przedłożył Sejmowi projekt reformy statutu stoł. król. miasta Krakowa.

Izba przystępuje do rozprawy ogólnej.

Przemawia p. Małachowski i wnosi, aby sprawozdanie powyższe odesłać do komisji.

Przemawia p. Zoll.

Przemawia p. Małachowski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba odrzuca odraczący wniosek p. Małachowskiego.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

§. 1.

Czas urzędowania Radców miejskich stoł. król. miasta Krakowa w r. 1893 do Rady miejskiej wybranych, jakoteż Radców przez Radę miejską w myśl §. 21. statutu tymczasowego dla miasta Krakowa z dnia 1. kwietnia 1866 l. 7. dz. u. kr. przybranych, przedłuża się na przeciąg jednego roku.

Izba uchwała bez rozprawy §. 1. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 2.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu ministrowi spraw wewnętrznych.

Izba uchwała bez rozprawy §. 2. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

U s t a w a

z dnia . . . . .

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje :

Izba bez rozprawy uchwała tytuł i wstęp ustawy zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca wnosi przystąpienie do trzeciego czytania powyższego projektu ustawy bez czytania.

Izba uchwała przystąpienie do trzeciego czytania projektu ustawy bez czytania, a następnie w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Sprawozdawca czyta :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by na najbliższej sesji przedłożył Sejmowi projekt reformy statutu stoł. król. miasta Krakowa.

Przemawia w rozprawie ogólnej p. Romanowicz i wnosi następującą poprawkę, aby

po słowach „Sejmowi“ dodać.

„po wysłuchaniu Rady miasta Krakowa“.

Izba popiera poprawkę p. Romanowicza.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała wniosek komisji, a w oddzielnem głosowaniu odrzuca poprawkę p. Romanowicza.

Marszałek konstatuje, iż za poprawką p. Romanowicza głosowało 40, przeciw poprawkę tej zaś 49 posłów, a zatem poprawka upadła.

Marszałek oznajmia, iż wraca obecnie do 1-go punktu porządku dziennego, którym jest :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie objęcia szkoły polskiej w Białej na etat krajowy.

Sprawozdawca p. Wereszczyński, uwolniony, na wniosek sekretarza p. Urbańskiego, od czytania sprawozdania, wnosi na odesłanie tego sprawozdania do komisji szkolnej.

Przemawia pod względem formalnym p. Okuniewski i wnosi, by odesłać powyższą sprawę do komisji szkolnej z poleceniem, by ją załatwiła jeszcze na bieżącej sesji.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała odesłanie tego przedmiotu do komisji szkolnej zgodnie z wnioskiem p. sprawozdawcy, a następnie uchwała w oddzielnem głosowaniu wniosek p. Okuniewskiego.

Następuje :

Sprawozdanie komisji drogowej o czynnościach Dep. IV. w sprawach drogowych.

Sprawozdawca p. Sala, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji.

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

I, Sprawozdanie Komisji drogowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czyn-

ności Departamentu IV. za czas od 1. grudnia 1897 do 15. listopada 1898 (odnośnie do działu drogowego) Sejm przyjmuje do wiadomości.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by po uzupełnieniu zebranych dotąd materiałów przedłożył Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy o polityce drogowej, którą objęte będą również przepisy o obsadzeniu dróg drzewami.

III. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by przy rozdzielaniu corocznego ryczałtu na subwencyonowanie dróg powiatowych i gminnych, uwzględnił wyższymi kwotami — oprócz powiatów o małej sile podatkowej — także i te powiaty, które bądź pominięte były w okresie budowy dróg kolejowych, bądź też w których wysoki koszt budowy, spowodowany brakiem odpowiednich materiałów, udaremnia wszelkie wysiłki funduszów miejscowych.

IV. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by usilnie dążył do uzyskania u c. k. Rządu :

a) uznania za państwowe tych dróg, które mają dla państwa donośne znaczenie pod względem wojskowym i ekonomicznym ;

b) zapewnienia w drodze ustawodawczej stałej dotacji ze Skarbu Państwa na budowę i utrzymanie dróg powiatowych i gminnych.

Izba bez rozprawy uchwała wniosek komisji, głosując nad każdym punktem I, II, III, IV. tegoż wniosku oddzielnie.

Następuje :

Sprawozdanie komisji drogowej o petycji gminy Dębica i okolicznych gmin w sprawie budowy mostu na rzece Wisłocze w Dębicy.

Sprawozdawca p. Starzyński, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od

czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji, sprostowany poprzednio omyłkę druku, a mianowicie w czwartym wierszu wniosku komisji zamiast słowa „państwa“ ma być „powiatową“.

Wysoki Sejm uchwalić raczy :

„Petycję gminy Dębica i sąsiednich gmin odstępuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem, ażeby w porozumieniu z c. k. Rządem wypracował projekt mostu na Wisłocze pod Dębicą i ażeby na podstawie kosztorysu przeprowadził dalsze rokowania z Reprezentacją powiatową i stronami interesowanymi, a głównie z c. k. Rządem, co do udzielenia znaczniejszej pomocy ze skarbu Państwa i stosownie do wyniku rokowań oznaczył wysokość subwencji z funduszów krajowych udzielić się mającej“.

Izba bez rozprawy uchwała wniosek komisji w stylizacji odczytanej przez p. sprawozdawcę.

Następuje :

Wybór członka Wydziału krajowego z kuryi większej posiadłości.

Marszałek zaprasza na skrutatorów pp. Zagórskiego, Rayskiego i Hupkę, a gdy okazało się, iż p. Zagórskiego nie ma w Izbie, zaprasza w miejsce p. Zagórskiego do komisji p. Viviena.

Sekretarz p. Stanisław Niezabitowski odczytuje spis posłów z kuryi większych posiadłości.

Posłowie oddają kartki, a po oddaniu kartek, Marszałek wzywa skrutatorów do przeprowadzenia skrutynium.

Po upływie 15 minut p. Vivien zdaje sprawę z wyniku skrutynium.

Głosujących było 36, p. Onyszkiewicz otrzymał 32 głosów, 1 głos p. Dąbski, 1 głos p. Brykezyński, a dwie kartki oddano próżne

Marszałek konstatuje, iż p. Onyszkiewicz wybrany został członkiem Wydziału krajowego z kuryi większych posiadłości.

Następuje :

Rozprawa szczegółowa nad sprawozdaniem komisji dla reformy wyborczej w przedmiocie częściowej zmiany statutu krajowego i sejmowej ordynacji wyborczej.

Marszałek oznajwia po obliczeniu przez sekretarzy obecnych w Izbie posłów, że z powodu braku kwalifikowanej większości, gdyż jest w Izbie tylko 104 posłów, umieści powyższy punkt jakoteż następny t. j.

„Sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku posła Karatnickiego w sprawie uzupełnienia Statutu krajowego postanowieniem, że wybrani na posłów urzędnicy i funkcyonaryusze publiczni nie potrzebują urlopu do wykonywania mandatu poselskiego, umieści na porządku jutrzejszego posiedzenia“.

Marszałek oznajmia następnie, że gotów jest powyższe sprawy natychmiast poddać pod obrady po każdym jakimkolwiek punkcie porządku dziennego, skoro tylko zawiadomionym zostanie, że w Izbie jest dostateczna ilość posłów do uchwalenia powyższych spraw potrzebna.

Następuje :

Sprawozdanie komisji szkolnej o wniesionej przez posła Wójcika rezolucji w sprawie obniżenia ceny książek szkolnych.

Sprawozdawca p. W. Dzeduszycki, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji.

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Sejm wzywa c. k. Radę szkolną krajową, aby się starała obniżyć ceny książek szkolnych dla szkół ludowych, szczególnie w klasach najniższych.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje :

Sprawozdanie komisji szkolnej o wniosku posła Kramarczyka w sprawie zmiany ustawy o seminariach nauczycielskich.

Sprawozdawca p. W. Dzeduszycki, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Wzywa się c. k. Rząd a względnie Radę szkolną krajową,

1. aby się zastanowiły :

a) nad sposobem zapewnienia lepszego wychowania kandydatów stanu nauczycielskiego ;

b) nad zastosowaniem planów nauki w seminariach do potrzeb właściwych typu miejskiego i wiejskiego szkół ludowych ;

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową zwołał do roku ankietę, którejby sprawa powyższa została przedłożoną :

W sprawie ogólnej przemawia p. Cielecki.

Przemawia p. Bojko.

Przemawia ks. Biskup Czechowicz.

Przemawia p. Kramarczyk.

Przemawia p. Bojko

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca W. Dzeduszycki.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji, głosując nad każdym tegoż punktem oddzielnie.

Następuje :

Sprawozdanie komisji szkolnej o wniesionej przez posła Bernadzikowskiego rezo-

lucyi w sprawie odbywania nauczycielskich konferencyj okręgowych.

Sprawozdawca p. W. Dzieduszycki, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujący wniosek.

Komisji; sprostowawszy poprzednio omyłkę druku, a mianowicie w drugim wierszu drugiego ustępu wniosku komisji po słowie „czerwca“ dodać należy „1872 roku“.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Zważywszy, że c. k. Rada szkolna krajowa, ilekroć tego zachodzi istotna potrzeba, daje nauczycielom z dalszych stron sposobność do zetknięcia się osobistego;

zważywszy, że zasięga w duchu re-skryptu c. k. Ministerstwa wyznań i oświecenia z dnia 8. czerwca 1872 roku zdania nauczycieli, ilekroć to się w interesie szkoły wskazanem wydaje.

przechodzi się do porządku dziennego nad wniesionemi przez posła Bernadzikowskiego rezolucjami.

W rozprawie ogólnej przemawia p. Bernadzikowski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji przemysłowej o sprawozdaniu Rady szkolnej krajowej odnoszącem się do stanu państwowych szkół przemysłowych.

Sprawozdawca p. Dąbski uwolniony, na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie szkół państwowych dla nauki przemysłowej w roku szkolnym 1897/98.

II. Sejm ponawiając uchwałę swą z d. 18. lutego 1898 r. wzywa c. k. Rząd, ażeby przyspieszył budowę gmachu dla państwowej szkoły przemysłowej w Krakowie i rozszerzył program nauki praktycznej na liczne grupy rzemiosł.

III. Sejm wzywa c. k. Rząd by utworzył z funduszów państwowych przynajmniej dwie szkoły rzemieślnicze w kraju i co do wyboru miejsc, gdzie mają być założone, wszedł w porozumienie z Wydziałem krajowym.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji, głosując nad każdym tegoż punktem I. II. III. oddzielnie.

Następuje:

Sprawozdanie komisji przemysłowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego („krajowe szkoły zawodowe i warsztaty instrukcyjne“).

Sprawozdawca p. Żardecki, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje z zadowoleniem do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 20. grudnia 1898 L. 79.628 i dołączone do niego sprawozdanie z czynności komisji krajowej dla spraw przemysłowych w zakresie szkół i warsztatów zawodowych.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby stabilizował Aleksandra Zugaja na posadzie kierującego instruktora zawodowego w krajowym naukowym warszta-

cie tkackim w Wilamowicach, nadanej mu prowizorycznie dekretem Wydziału krajowego z dnia 9. lipca 1888 l. 26.678, przyznał mu stałą płacę w kwocie 720 zł. rocznie, oraz przyznał mu prawo do emerytury na równi z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi, wymienionymi w §. 12. ust. 2. l. b) statutu emerytalnego uchwalonego przez Sejm dnia 15. lutego 1898, tudzież z zastosowaniem uchwały sejmowej z dnia 3. stycznia 1874 i pod warunkami tą uchwałą określonymi wymierzał Aleksandrowi Żugajowi trzy pięciolecia po 80 zł. w miarę ukończenia 5, 10, i 15 lat służby pełnionej przy tych samych stałych poborach na posadzie kierującego instruktora zawodowego w krajowym naukowym warsztacie tkackim w Wilamowicach. Służba policzalna do emerytury poczyna się liczyć od dnia 1. stycznia 1894, upoważnia się jednak Wydział krajowy do policzenia Aleksandrowi Żugajowi przy przeniesieniu go w stan spoczynku także dalszych lat pięciu ze służby odbytej przed 1. stycznia 1894, jeżeli służba tegoż będzie nienaganna.

Służba policzalna do kwinkweniów zaczyna się liczyć od 1. stycznia 1895 r.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby starał się zaprowadzić kursa majsterskie dla tych rzemiosł, dla których dotąd nie ma w kraju szkół zawodowych lub warsztatów instrukcyjnych.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby starał się wyjednać u c. k. Rządu dla świadectw krajowych zakładów naukowych uzdolnienie ustawowe do samodzielnego wykonywania rzemiosła.

V. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby za pośrednictwem Koła polskiego w Wiedniu i Ministerstwa dla Galicyi domagał się przyznania ze skarbu państwa wyższych zasiłków na rzecz szkół zawodowych w kraju i na cele popierania przemysłu.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji, głosując nad każdym tegoż punktem I, II, III, IV, V, oddzielnie.

Następuje:

Sprawozdanie komisji przemysłowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłowych szkół uzupełniających jakoteż o sprawozdaniu Rady szkolnej krajowej o stanie tych szkół.

Sprawozdawca p. Rotter, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłowych szkół uzupełniających, tudzież sprawozdanie c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie tych szkół z zadowoleniem do wiadomości.

2. Sejm uznając doniosłość tych zakładów naukowych i ich pożyteczną dla naszego kraju działalność, wyraża nadzieję że Wydział krajowy dążyć będzie do dalszego ich zakładania wszędzie tam, gdzie tylko stosunki miejscowe na to dozwolą.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby przy pomocy krajowej komisji przemysłowej ciągle rozwijał działalność w kierunku umożliwiania ukończonym uczniom uzupełniających szkół przemysłowych dalszego doskonalenia się w rysunku zawodowym.

4. Sejm, uznając chwilowe trudności zakładania nowych kursów uzupełniających o kierunku handlowym, wzywa Wydział krajowy, aby ważnej tej sprawy z uwagi nie spuszczał i szkołami takimi się zajmował w miarę możliwości.

5. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przez Władze przemysłowe pierwszej instancyi nieustannie czuwał nad wydatnością i regularnością frekwencyi w wymienionych szkołach.

6. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby Władze przemysłowe pierwszej instancyi upoważnił, iżby pryncypałom za nieposyłanie uczniów do szkoły w danych razach wymierzały — stosownie do własnego uznania i miejscowych warunków — kary pieniężne, któreby schodzić mogły i poniżej przepisanej ustawą minimum. Kary jednak tak nałożone ściągać należałoby bezwzględnie.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda. Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji, głosując nad każdym tegoż punktem oddzielnie.

P. Sprawozdawca wnosi aby petycję Ls. 1072 odstąpić Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek komisji.

Następuje :

Sprawozdanie komisji przemysłowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie krajowej komisji dla spraw przemysłowych, zasiłków i stypendyów na cele przemysłowe i handlowe oraz w sprawie funduszu przemysłowego.

Sprawozdawca p. Goldman, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji ;

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego, względnie krajowej komisji dla spraw przemysłowych z czynności w zakresie przemysłu krajowego odnośnie do organizacyi wewnętrznej krajowej komisji dla spraw przemysłowych,

zasiłków i stypendyów na cele przemysłowe, stypendyów handlowych oraz funduszu przemysłowego.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do użycia uchwalonych na r. 1897 i 1898 kredytów na państwową wyższą szkołę handlową we Lwowie w łącznej kwocie 6.000 złr. w r. 1899 na wypadek, jeżeli ta szkoła handlowa wejdzie w życie w tymże roku 1899.

3. Celem rychlejszego uzupełnienia stałego funduszu przemysłowego ustanowionego uchwałą sejmową z dnia 22 stycznia 1887 r. do wysokości 500.000 zł. skarb krajowy wypłaci resztę z uchwalonej dnia 13 lutego 1894 r. dalszej dotacyi tego funduszu w sumie 200.000 złr., wynoszącą z upływem r. 1898 kwotę 75.000 zł., w dwóch równych ratach rocznych po 37.500 zł., począwszy od r. 1899.

Sejm wstawia do rubryki XVI. wydatków budżetu krajowego za rok 1899 kwotę 37.500 zł. jako pierwszą z powyższych rat i poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby drugą ratę w kwocie 37.500 zł. wstawił do preliminarza rubr. XVI budżetu krajowego na rok 1900.

5. Sejm przyjmuje z uznaniem do wiadomości stworzenie krajowej agencji handlowej na zasadach określonych w wydanej dla tejże instrukcyi, oczekuje wszakże od Wydziału krajowego, że krok, uczyniony tym sposobem dla poparcia organizacyi handlowej celem zbytu wytworów krajowego przemysłu, stanie się początkiem do dalszej i na szersze rozmiary zakreślonej akcji.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwała bez rozprawy powyższe wnioski komisji, głosując nad każdym wnioskiem oddzielnie.

Następuje :

Sprawozdanie komisji przemysłowej z petycyi Rady włościańskiej w Dolinie

o założenie tam naukowego zakładu kołodziejskiego i bednarskiego z językiem wykładowym ruskim.

Sprawozdawca p. Goldman odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem:

Petycję l. 1838 odstępuje się Wydziałowi kraj. a względnie kraj komisji dla spraw przemysłowych do zbadania i załatwienia.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji przemysłowej z petycji Jacka Hołowki, gospodarza w Stroniatynie o zasiłek na jego przedsiębiorstwo rolniczo-przemysłowe.

Sprawozdawca p. Goldman odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem:

Petycję l. 482 odstępuje się Wydziałowi krajowemu a względnie kraj. komisji dla spraw przemysłowych do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji przemysłowej z petycji Jana Zawadzkiego o subwencję na wyrób i rozpowszechnienie niezapalnych płyt słomianych.

Sprawozdawca p. Goldman odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem:

Petycję l. 1620 odstępuje się Wydziałowi krajowemu a względnie krajowej komisji dla spraw przemysłowych do zbadania i załatwienia.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji przemysłowej z petycji Filipa Osady i innych rękodzielników szewskich w Pruchnika o udzielenie subwencji.

Sprawozdawca p. Goldman odczytuje sprawozdanie komisji zakończone następującym wnioskiem:

Petycję ls. 1860 odstępuje się Wydziałowi krajowemu a względnie krajowej komisji dla spraw przemysłowych do zbadania i załatwienia.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej w sprawie petycji Wydziału powiatowego w Dolinie o przyspieszenie kreowania sądu powiatowego w Wełdzirzu.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie komisji zakończone następującym wnioskiem:

Petycję Wydziału powiatowego w Dolinie z dnia 27 lutego 1899 L. 709 odstępuje się Wysokiemu Rządowi odnośnie do uchwały z dnia 15 lutego 1897 L. 3135 do możliwego uwzględnienia.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej w sprawie petycji gminy miasta Tartakowa o wyjednanie u c. k. Rządu kreowania Sądu powiatowego w Tartakowie.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem:

Petycję gminy miasta Tartakowa z dnia 27 lutego 1899 l. 710 o wyjednanie u Wysokiego Rządu kreowania Sądu powiatowego w Tartakowie odstępuje się Wysokiemu Rządowi do odpowiedniego załatwienia.

nia po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 15 lutego 1897 l. 3135 ad II. ls. e).

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje :

Sprawozdanie komisji szkolnej o petycji gminy Koziary pow. Zbaraż o zniesienie prestacyi szkolnej na płacę nauczyciela.

Sprawozdawca p. Kramarczyk odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem :

Gminie Koziary pow. Zbarazkiego zniża się prestacye szkolne na płacę nauczycieli od r. 1899 do wysokości 10%

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje :

Sprawozdanie komisji szkolnej o petycji gminy Młynowce i Grabkowce o ostateczne załatwienie sprawy budowy szkoły w Młynowcach i zaprowadzenie tamże nauki prawidłowej.

Sprawozdawca p. Kramarczyk odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem :

Wzywa się c. k. Radę szkolną, aby na mocy przeprowadzonej pertraktacyi stron konkurencyjnych jak najrychlej załatwiła sprawę budowy szkoły w Młynowcach i zaprowadziła tam prawidłową naukę w najbliższej przeszłości.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje :

Sprawozdanie komisji administracyjnej o petycji gminy Roznoszyńce w sprawie przyłączenia części mniejszej tej gminy do gminy Krasnosielce oraz o petycji części gminy Hłuboczek mały, Adamówką

zwanej w sprawie przyłączenia jej do gminy Krasnosielce (L. 918. 926).

Sprawozdawca p. Sozański odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem :

Petycję gminy Roznoszyńce L. 918. oraz petycję przysiółka Adamówki L. 926 odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje :

Sprawozdanie komisji administracyjnej o petycji przysiółka Zaborce ad Kiełków (L. 808) w sprawie utworzenia zeń samoistnej gminy.

Sprawozdawca p. Sozański odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem :

Petycję przysiółka Zaborce ad Kiełków L. 808 odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje :

Sprawozdanie komisji administracyjnej o petycjach gmin Krasnosielce i Hłuboczek mały w sprawie przyłączenia gruntów i w sprawie dodatków na cele gminne (L. 924 i 925).

Sprawozdawca p. Sozański odczytuje sprawozdanie zakończone następującym wnioskiem :

Nad petycjami gmin Krasnosielce i Hłuboczek mały l. 924 i 925 przechodzi się do porządku dziennego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje :

Sprawozdanie komisji administracyjnej o petycji gminy m. Mikołajów o utworzenie c. k. starostwa z siedzibą w Mikołajowie.

Sprawozdawca p. Sozański w zastępstwie p. Rozwadowskiego odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem :

Petycję gminy m. Mikołajów odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia odpowiednich wniosków.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje :

Sprawozdanie komisji drogowej o petycji l. 1249 Towarzystwa kolei miejscowej Łupków-Cisna w sprawie dróg powiatowych i gminnych powiatu Lisko i zarządzenia, aby budowa tych dróg od stacyi kolejowej rozpoczynaną była.

Sprawozdawca p. Wiśniewski odczytuje sprawozdanie komisji zakończone następującym wnioskiem :

Petycję Towarzystwa kolei miejscowej Łupków-Cisna l. 1249 odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje :

Sprawozdanie komisji drogowej o petycji l. 1830 Jana Mączki dzierżawcy opłat mytniczych w Michocinie i Zaleszanych w sprawie obniżenia czynszu dzierżawnego.

Sprawozdawca p. Wiśniewski odczytuje sprawozdanie komisji zakończone następującym wnioskiem :

Petycję l. 1830 Jana Mączki z Zaleszan, dzierżawcy opłat mytniczych w spra-

wie obniżenia czynszu dzierżawnego odstępuje się Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje :

Sprawozdanie komisji drogowej o zbiorowej petycji l. 1103 gmin, a mianowicie gminy Łastówki powiatu Drochobyckiego i gminy: Jasionka, Mosiowa, Jasionka Steciowa, Kondratów, Zubrzyca, Jawora i Świdnik powiatu Turczańskiego w sprawie budowy drogi potokiem Kniąże z Łastówek do Bystrzycy i Łastówek do Nowego Kropiwnika.

Sprawozdawca p. Wiśniewski odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem :

Petycję powyższą l. 1103 odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Następuje :

Sprawozdanie komisji przemysłowej w przedmiocie próśby p. Mikołaja i Szczepana Hapka właściciela pracowni kowalskiej i wyrobów narzędzi rolniczych w Gródku o pożyczkę bezprocentową w kwocie 1000 złr. na rozszerzenie pracowni dla wyżej wspomnianych narzędzi rolniczych.

Sprawozdawca p. Michalski odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem :

Petycję p. Mikołaja i Szczepana Hapka właścicieli pracowni kowalskiej i narzędzi rolniczych w Gródku odstępuje się Wydziałowi krajowemu względnie komisji krajowej dla spraw przemysłowych do zbadania i uwzględnienia.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje :

Sprawozdanie komisji przemysłowej w przedmiocie prośby p. Władysława Małeckiego introligatora galanteryjnego we Lwowie o udzielenie mu subwencji na poparcie rozwoju uprawianej przezeń gałęzi krajowego przemysłu.

Sprawozdawca p. Michalski odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem :

Petycję p. Władysława Małeckiego, introligatora galanteryjnego we Lwowie odstępuje się Wydziałowi krajowemu względnie komisji przemysłowej do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje :

Sprawozdanie komisji przemysłowej o petycji bratniej pomocy „Wspólność“ we Lwowie o subwencję.

Sprawozdawca p. Stecki, odczytuje sprawozdanie komisji zakończone następującym wnioskiem :

Petycję Towarzystwa bratniej pomocy „Wspólność“ we Lwowie przekazuje się Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje :

Sprawozdanie komisji przemysłowej o petycji Aleksandra Koniewicza o pożyczkę w kwocie 40.000 koron.

Sprawozdawca p. Stecki, odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem :

Petycję Aleksandra Koniewicza odstępuje się Wydziałowi krajowemu, względnie

krajowej komisji dla spraw przemysłowych do zbadania i stosownego załatwienia.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje :

Sprawozdanie komisji przemysłowej o petycji Wydziału powiatowego w Jaworowie o zasiłek 60.000 koron.

Sprawozdawca p. Stecki, odczytuje sprawozdanie komisji zakończone następującym wnioskiem :

I. Sejm Król. Galicyi i Lodomeryi z WKs. Krakowskiem wzywa c. k. Rząd, by stosowną roczną subwencją przyczynił się do kosztów utrzymania krajowego zakładu dla wyrobu zabawek w Jaworowie.

II. Sejm odstępuje petycję powiatu Jaworowskiego Wydziałowi krajowemu względnie krajowej komisji dla spraw przemysłowych do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji, głosując nad każdym te goż punktem oddzielnie.

Następuje :

Sprawozdanie komisji administracyjnej z petycji kolonistów gminy Majdan średni (pow. Nadwórna) o utworzenie odrębnej gminy administracyjnej.

Sprawozdawca p. Okuniewski odczytuje sprawozdanie komisji zakończone następującym wnioskiem :

Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy na przyszłej sesyi.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje :

Sprawozdanie komisji administracyjnej z petycji członków gminy Turka górna

i średnia o rozłączenie dzielnic Turka górna i średnia od miasta Turki.

Sprawozdawca p. Okuniewski odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby rzecz zbadał i na przyszłej sesji sprawę zdał.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej z petycji Reprezentacji i członków gmin Prądnik biały, Witkowice i Górka (w pow. Krakowskim) w przedmiocie rozdzielania tych gmin.

Sprawozdawca p. Okuniewski odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby rzecz zbadał i na przyszłej sesji sprawę zdał.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej w sprawie petycji o przyłączenie gmin Facimiech, Ochodza, Zelczyn, Borek Szlachecki, Krzęciur, Polanka, Gołuchowice do pow. politycznego Wielickiego.

Sprawozdawca p. Okuniewski, odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby rzecz zbadał i na przyszłej sesji sprawę zdał.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej o petycji Sebestyana Krupiaka i innych o wydzielenie przysiółka Krupiaków ad Stryszawa ze związku politycznego gminy Stryszawa, a przydzielenie do gminy Sucha.

Sprawozdawca p. Okuniewski odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem.

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby rzecz zbadał i na przyszłej sesji sprawę zdał.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Marszałek oznajmia, że pozostaje niezadowolony jeszcze ostatni punkt porządku dziennego, którym jest:

Sprawozdanie Wydziału krajowego jako komisji w przedmiocie podwyższenia plac nauczycieli szkół ludowych.

Rozprawę nad tym przedmiotem odracza Marszałek do godz. 8 wieczór.

Przerwa posiedzenia godz. 2 m. 7 po południu.

Dalszy ciąg posiedzenia z dnia 22. marca 1899 roku.

Początek o godz. 8 minut 30 wieczór.

Marszałek konstatuje dostateczną liczbę posłów i otwiera napowrót przerwane posiedzenie.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego jako komisji w przedmiocie podwyższenia plac nauczycieli szkół ludowych.

Sprawozdawca p. Wereszczyński, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje

następujący wniosek komisji, sprostowawszy poprzednio omyłkę druku, a mianowicie w drugim (II) ustępie Art 11 w ostatnim wierszu po cyfrze „ $\frac{2}{4}$ “ należy dodać słowo „części“, w trzecim (III) ustępie Art. II. zamiast słowa „zorganizowanych“ ma być „zorganizowanych“.

U s t a w a

z dnia . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zmieniająca postanowienia artykułu 11. ustawy z dnia 1. stycznia 1889 (Dz. u. kr. Nr. 16.) w brzmieniu ustawy z dnia 5. maja 1896 (Dz. u. kr. Nr. 34) i postanowienia artykułu 12. tejże ustawy z dnia 1. stycznia 1889 w brzmieniu ustawy z dnia 15. czerwca 1892 (Dz. u. kr. Nr. 40.) o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Artykuły 11. i 12. ustawy z dnia 1. stycznia 1889 (Dz. u. kr. Nr. 16) w brzmieniu ustawy z dnia 5. maja 1896 (Dz. u. kr. Nr. 34) względnie w brzmieniu ustawy z dnia 15. czerwca 1892 (Dz. u. kr. Nr. 40.) o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych, zostają w dotychczasowem brzmieniu uchylone i mają odtąd opiewać:

Art. 11.

A) Roczne płace stałych nauczycieli szkół ludowych publicznych dzielą się na następujące klasy:

a) w szkołach pospolitych:

I. klasa w miastach rządzących się własnym statutem dla połowy posad w każdym mieście 900 zł., dla drugiej połowy posad 800 zł.

II. klasa w miastach, zorganizowanych na podstawie ustawy krajowej z dnia 13. marca 1889 (Dz. u. kr. Nr. 24), dla $\frac{1}{4}$ części ogółu posad 800 zł., dla $\frac{1}{4}$ części posad 700 zł., dla $\frac{1}{4}$ części posad 600 zł.

III klasa w gminach, zorganizowanych na podstawie ustawy krajowej z dnia 3. lipca 1896 (Dz. u. kr. Nr. 51), dla $\frac{1}{4}$ części ogółu posad 700 zł., dla $\frac{1}{4}$ części posad 600 zł., dla $\frac{1}{4}$ części posad 500 zł.

IV. klasa wreszcie gmin dla $\frac{1}{4}$ części posad w każdym powiecie 500 zł., dla $\frac{1}{4}$ części posad 450 zł., dla $\frac{1}{4}$ części posad 400 zł.

b) w szkołach wydziałowych osobnych i w klasach wydziałowych, połączonych z pospolitemi:

I. klasa w miastach, rządzących się własnym statutem, dla połowy posad w każdym mieście 1.000 zł., dla drugiej połowy 900 zł.

II. klasa w innych miastach dla połowy ogółu posad 900 zł., dla drugiej połowy 800 zł.

B) Płaca roczna stałego młodszego nauczyciela wynosi w klasie I. płac 500 zł. w klasie II. płac 450 zł., w klasie III. płac 400 zł., w klasie IV. płac 350 zł.

C) Wynagrodzenie nauczycieli tymczasowo ustanowionych oznacza Rada szkolna krajowa, nie może ono jednak wynosić mniej niż 250 zł. rocznie, ani przewyższać poborów nauczyciela stałego, którego miejsce nauczyciel tymczasowy zastępuje.

Art. 12.

Przy posuwaniu do płac wyższych w obrębie każdej klasy uwzględniać należy obok nienagannej i skutecznej służby okoliczność, że nauczyciel obciążony jest rodziną. Do płacy najwyższej w klasie II. i III. płac w szkołach pospolitych, posunięci być mogą tylko nauczyciele kierujący

szkołami o pięciu lub więcej klasach, tudzież tacy nauczyciele tychże szkół, którzy posiadają egzamin kwalifikacyjny dla szkół wydziałowych.

§. 2.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1. stycznia 1900 roku.

§. 3.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi Oświaty.

Marszałek oznajmia, iż do głosu zapisani są posłowie Torosiewicz Emil, Bernadzikowski, Cielecki, Małachowski i zapytuje kto jest „za“, a kto „przeciw“ wnioskowi Wydziału krajowego jako komisji.

P. Torosiewicz Emil oznajmia, że „przeciw“ wnioskowi przemawiać będzie.

P. Bernadzikowski oznajmia, że „za“ wnioskami Wydziału krajowego będzie przemawiać.

P. Małachowski oznajmia, iż przemawiać będzie „za“ wnioskiem Wydziału krajowego.

P. Cielecki oznajmia, iż przemawiać będzie „za“ wnioskami Wydziału krajowego.

Przemawia p. Torosiewicz Emil oświadczając się przeciw podwyższeniu płac.

Przemawia p. Bernadzikowski.

Przemawia p. Małachowski.

Przemawia p. Cielecki i wnosi następującą rezolucję:

Sejm wzywa ck. Radę szkolną krajową aby zwracała większą uwagę, czy agitacje antyspołeczne szerzą się wśród nauczycieli ludowych, oraz, żeby w danym razie w dro-

dze dyscyplinajnej ten szkodliwy ruch starała się poskromić.

Przemawia p. Wachnianin.

Marszałek oznajmia, iż p. Rotter wniósł zamknięcie dyskusji, do głosu zapisani są pp. Soleski, Bobrzyński, Kozłowski.

Izba uchwala zamknięcie rozprawy ogólnej.

Przemawia zapisany do głosu p. Solecki i wnosi przejście do porządku dziennego nad rezolucją p. Cieleckiego.

Przemawia p. Bobrzyński.

Przemawia p. Kozłowski.

Przemawia pod względem formalnym p. Cielecki cofając swą rezolucję.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

§. 1.

Artykuły 11. i 12. ustawy z dnia 1. stycznia 1889 (Dz. u. kr. Nr. 16) w brzmieniu ustawy z dnia 5. maja 1896 (Dz. u. kr. Nr. 34), względnie w brzmieniu ustawy z dnia 15. czerwca 1892 (Dz. u. kr. Nr. 40) o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych, zostają w dotychczasowem brzmieniu uchylone i mają odtąd opiewać:

Art. 11.

A) Roczne płace stałych nauczycieli szkół ludowych publicznych dzielą się na następujące klasy:

a) w szkołach pospolitych:

I. klasa w miastach rządzących się własnym statutem dla połowy posad w każ-

dem mieście 900 zł., dla drugiej połowy
posad 800 zł.

II. klasa w miastach, zorganizowanych
na podstawie ustawy krajowej z dnia 13.
marca 1889 (Dz. u. kr. Nr. 24), dla $\frac{1}{4}$
części ogółu posad 800 zł., dla $\frac{1}{4}$ części
posad 700 zł., dla $\frac{2}{4}$ części posad
600 zł.

III. klasa w gminach zorganizowanych
na podstawie ustawy krajowej z dnia 3.
lipca 1896 (Dz. u. k. Nr. 51), dla $\frac{1}{4}$ części
ogółu posad 700 zł., dla $\frac{1}{4}$ części posad
609 zł., dla $\frac{2}{4}$ części posad 500 zł.

IV. klasa wreszcie gmin dla $\frac{1}{4}$ części
posad w każdym powiecie 500 zł., dla $\frac{1}{4}$
części posad 450 zł., dla $\frac{2}{4}$ części posad
400 zł.

b) w szkołach wydziałowych osobnych
i w klasach wydziałowych, połączonych
z pospolitemi :

I. klasa w miastach, rządzących się
własnym statutem, dla połowy posad w ka-
żdym mieście 1.000 zł., dla drugiej połowy
900 zł.

II. klasa w innych miastach dla po-
łowy ogółu posad 900 zł., dla drugiej po-
łowy 800 zł.

B) Płaca roczna stałego młodszego
nauczyciela wynosi w klasie I. płac 500 zł.
w klasie II. płac 450 zł., w klasie III. płac
400 zł., w klasie IV. płac 350 zł.

C) Wynagrodzenie nauczycieli tymcza-
sowo ustanowionych oznacza Rada szkolna
krajowa, nie może ono jednak wynosić
mniej niż 250 zł. rocznie, ani przewyższać
poborów nauczyciela stałego, którego miej-
sce nauczyciel tymczasowy zastępuje.

Izba uchwała bez rozprawy §. 1. Art.
11. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

Art. 12.

Przy posuwaniu do płac wyższych
w obrębie każdej klasy uwzględnić należy
obok nienagannej i skutecznej służby oko-
liczność, że nauczyciel obciążony jest ro-
dziną. Do płacy najwyższej w klasie II.
i III. płac w szkołach pospolitych, posunięci
być mogą tylko nauczyciele kierujący szko-
łami o pięciu lub więcej klasach, tudzież
tacy nauczyciele tychże szkół, którzy po-
siadają egzamin kwalifikacyjny dla szkół
wydziałowych.

Izba bez rozprawy uchwała Art. 12.
zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 2.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie
z dniem 1. stycznia 1900 roku.

Izba uchwała §. 2. zgodnie z wnioskiem
komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta :

§. 3.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam
Mojemu Ministrowi oświaty.

Izba uchwała bez rozprawy §. 3. zgo-
dnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

U s t a w a

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi
i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem
Krakowskiem, zmieniająca postanowienia
artykułu 11. ustawy z dnia 1. stycznia 1889
(Dz. u. kr. Nr. 16) w brzmieniu ustawy
z dnia 5. maja 1896 (Dz. u. kr. Nr. 34)
i postanowienia artykułu 12. tejże ustawy
z dnia 1. stycznia 1889 w brzmieniu usta-

wy z dnia 15. czerwca 1892 (Dz. u. kr. Nr. 40) o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje :

Izba bez rozprawy uchwała tytuł i wstęp ustawy zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca wnosi przystąpienie do trzeciego czytania projektu powyższej ustawy bez czytania

Uchwalivszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpienie do trzeciego czytania bez czytania projektu powyższej ustawy, uchwała Izba cały projekt powyższej ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Na tem wyczerpano porządek dzienny,

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych interpelacyj.

Sekretarz p. Stanisław Niezabitowski odczytuje następującą interpelację do c. k. Rządu :

Interpelacya

do Wysokiego c. k. Rządu

Wskutek rozporządzenia Ministerstwa spraw wewn. sprawiedl., roln. i handlu z dnia 15. maja 1893 Dz. u. p. Nr. 83, którem uregulowany został wywóz świń z Galicyi i Bukowiny do innych krajów, które weszło w wykonanie dnia 1. czerwca 1893 rozpoczęły swą działalność „zakłady obserwacyjne dla nierogacizny“, które w tym celu z inicjatywy Wys. c. k. Rządu kosztem gmin Biały i Krakowa w tychże gminach wybudowane zostały.

Gdy powyższe rozporządzenie w dwa lata później rozporządzeniem Ministerstwa spraw wewn., sprawiedl., roln. i handlu z dnia 12. lipca 1895 Dz. u. p. Nr. 98. z dniem 31. lipca 1895 uchylone zostało, a w ślad zatem przestały także funkcjonować wyżej wspomniane zakłady obserwacyjne dla nierogacizny w Biały i Krakowie, interesowane gminy, które skutkiem tych zarządzeń Wys. c. k. Rządu poniosły bardzo znaczną, bo dla każdej z nich do 400.000 złr. dochodzącą szkodę, domagały się u Wysokiego c. k. Rządu kilkakrotnie słusznego i należącego im się odszkodowania.

Ponieważ wszelkie prośby i przedstawienia obu gmin, mimo przyznawanej słuszności ich żądania, dotąd nie odniosły pożądanego skutku przeto zapytują podpisani Wys. ck. Rząd :

Czy i w jakiej formie Wys. ck. Rząd zamierza dać gminom Biały i Krakowa wynagrodzenia szkody, jaką poniosły w skutek wybudowania zakładów obserwacyjnych dla nierogacizny, obecnie zamkniętych.

Lwów 22. marca 1899.

Binder
Interpelant

Czecz, Górski, Scipio, Weigel, Zoll, Dąbowski, Małachowski, Goldman, Słotwiński, Dr. Jakliński, Będnarski, Barwiński, St. Tarnowski, Paszkowski, A. Potocki, Dr. Czaykowski, Jordan, Hupka, Madeyski, Dworski, Rotter, Olpiński, d'Abancourt, Wójcik, Fruchtman, Jahl, Szwed.

Marszałek oznajmia, iż interpelację tę udzieli p. komisarzowi rządowemu.

Sekretarz p. Stanisław Niezabitowski odczytuje następującą interpelację do Wydziału krajowego.

Interpelacya

do Wydziału krajowego.

W sprawozdaniu w przedmiocie udzielenia poręki kraju za wkładki w Galicyj-

skiej Kasie oszczędności we Lwowie umieścił Wydział krajowy na podstawie dat udzielonych mu przez doradców urzędującego c. k. komisarza rządowego jako pokrycie możliwych strat między innymi pozycję „możliwe wstrzymanie wypłaty fundacyi pamiątkowej — 200.000 zł.

Gdy na jednym z ostatnich posiedzeń Rady miejskiej Lwowskiej miały się podnieść głosy, domagające się wypłaty reszty sumy 400.000 złr. dla tej fundacyi przyrzeczonej, a pan prezydent miasta miał według doniesień dziennikarskich zapewnić, że nie dopuści, aby Kasa Oszczędności użyła na inne cele funduszu na fundację pamiątkową przyrzeczonego, zapytują podpisani.

1. Czy Wydział krajowy przed wniesieniem sprawozdania o Kasie Oszczędności zapewnił się, że owe 200.000 zł. będą mogły być obrócone na pokrycie ewentualnych strat, a jeżeli nie

2. Jakie kroki zamierza Wydział krajowy w tym celu przedsięwziąć.

Lwów dnia 21. marca 1899.

A. Potocki
Interpelujący:

Paszkowski, Jordan, Małachowski, Czech, Vivien, Hupka, Górski, Scipio, Koziębrodzki, Zoll, Binder, Madeyski, Dąbski, St. Tarnowski.

Marszałek oznajmia, iż interpelację tę udzieli Wydziałowi krajowemu.

Sekretarz p. Andrzej Potocki odczytuje następujące interpelacje do p. Komisarza rządowego:

I n t e r p e l a c y a

do JW Pana Komisarza rządowego.

Na posiedzeniu Wys. Sejmu dnia 1. lutego 1896 zapadła uchwała następującej treści:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w jak najkrótszym czasie przedłożył do konstytu-

cyjnego traktowania projekt ustawy o należnościach prawnych jednolity, jasny, zrozumiały, uchylający wszelkie obowiązujące obecnie ustawy i rozporządzenia o stemplach i należnościach prawnych, uwzględniający przytem potrzebę ulżenia ciężarów ludności, dalej ażeby przy ułożeniu nowej ustawy o powyższym przedmiocie uwzględnił także zasadę, że spadki na podstawie prawnego dziedziczenia, lub ostatniej woli rozporządzenia odziedziczone, których czysta wartość 500 zł nie przenosi, mają być wolne w zupełności od opłaty skarbowej i ażeby przyznał dalsze ulgi w należnościach przeniesienia własności realności włościańskich i małomiastek przy czynnościach prawnych między żyjącymi wskutek zawartych kontraktów kupna i sprzedaży, zapisów, darowizny itp.

Gdy pomieniona uchwała Wys. Sejmu dotąd nie odniosła pożądanego skutku, zapytują przeto podpisani, kiedy Wys. c. k. Rząd wprowadzi nowe przepisy skarbowe i uboższą ludność uwolni w zupełności od należności prawnych przy przenoszeniu takich majątków, których wartość 800 zł. niedochodzi?

Szwed
Interpelujący:

Kramarczyk, Ostapczuk, Średniawski, Warzecha, Bojko, Okuniewski, Niebyłowiec, Potoczek, Data, Milan, Winniczuk, Krempa, Wojcik, Styła.

I n t e r p e l a c y a

do JW. Pana Komisarza rządowego!

Przez gminę Brandwice, Jastkowice powiatu tarnobrzeskiego, grunta i pastwiska, płynie rzeka szybko wzbierająca „Bukową“ zwana, które wpada do Sanu. Odpływ tej rzeki „Bukowej“ ciągnie do młyna własności Ks. Hieronima Lubomirskiego w Rzeczycy długiej, także przez grunta łąki, pastwiska wspomnianych gmin.

Faktem jest, że dopływ ten nie ma ani grobel (wałów) lub utrzymywanie tychże nie jest w należytem stanie przez właściciela młyna P. Hieronima Lubomirskiego dalej urządzenie wodnych kół jest w ten sposób obmyślone, że woda podniesiona, na koła spiętrzona wylewa na pola, czem wyrządza rok rocznie nieobliczalne szkody zajmuje całe plony pobrzeżnym mieszkańcom Brandwicy i Jastkowic.

Wszelkie upominania się u władz nie odnoszą skutku, bo ksiązę jest księciem a dlatego ustawy widocznie wykonywać nie potrzebuje, lubo że dla panów hrabiów, książąt jak i dla chłopów ustawa żadnego wyjątku nie zna.

Koniecznością jest, ażeby podjęto tam reambulację, uregulowano dopływ „Bukowy“, czem zapobiegnie się kilkuset rodzinom wspomnianych gmin od rok rocznie tyloletniej ruiny materyalnej, jaką im sprawa ten dopływ.

Zważywszy, że młyn w Rzeczycy własność p. Lubomirskiego 10 kroć więcej szkody wyrządza pobrzeżnym właścicielom gruntów, niżeli przynosi pożytku;

zapytują podpisani JW. Pana komisarza rządowego, czyby nie należało po tylu latach doznawanych przez właścicieli gmin Jastkowice i Brandwice szkód, z napływu wody wspomnianego dopływu wynikłych, uwolnić tychże tem, by albo zmuszono ks. Lubomirskiego do przerobienia kół wodnych mogących mieć pociąg od spodu, dalej przeprowadzono regulację, a wreszcie zastosowano się ściśle do ustawy wodnej, w której odnośnie prawo wodne jest uwidocznione.

Lwów 22. marca 1899.

Fr. Krempa
Interpelant

Bojko, Okuniewski, Niebyłowiec, Hamorak, Styła, Wójcik, Warzecha, Data, Winniczuk, Średniawski, Szwed, Potoczek, Milan, Ostapczuk, Bernadzikowski.

Marszałek oznajmia, iż interpelacye te udzieli p. komisarzowi rządowemu.

Sekretarz p. Stanisław Niezabitowski odczytuje następującą interpelację do Wydziału krajowego:

I n t e r p e l a c y a

do Wysokiego Wydziału krajowego!

Na interpelację wniesioną przez interpelanta w sprawie uchwały sejmowej z d. 6. lutego 1897 o założenie szkoły kapelusznickiej w Myślenicach, odpowiedział Wny Pan Rządca Wereszczyński imieniem Wydziału krajowego, jakoby Wydział a właściwie komisya przemysłowa wysłała do Myślenic członka, swego delegata p. Arnulfa Nawratila, starszego inspektora przemysłowego, który starał się wpłynąć na miejscowych kapeluszników, ażeby przedewszystkiem zawiązali się w towarzystwo surowcowe, magazynowe i produkcyjne, na któremby oprzeć można dalszą organizację ze strony kraju.

Gdy dotychczas ani towarzystwo takie, pomimo zabiegów delegata komisji na miejscu nie przyszła do skutku.

Gdy nadto żaden z czynników miejscowych nie objawił nawet skłonności do ofiar i datków na cele kapelusznictwa myślenickiego, przeto zamierzona organizacya nie mogła być dotychczas skutecznie zaprojektowaną.

W tych warunkach nawet obliczenie kosztów i ocenienie, które maszyny pomocnicze dla kapeluszników myślenickich byłoby potrzebne i nakazane, okazało się niemożliwem.

Powyższe ustępy wyjęto z łaskawej odpowiedzi Wysokiego Wydziału krajowego.

Przyjąłem je z pewnem zdziwieniem i dlatego zapytuję:

1. Kiedy jeździł Sznanowny delegat komisji przemysłowej do Myślenic;

2. na czem polegały te zabiegi Szan. delegata, i z jakimi osobami konferowano w celu zawiązania towarzystwa;

3. które czynniki miejscowe zapytywano, czy są skłonne do ofiar na cele kapelusznictwa.

Lwów, dnia 22. marca 1899.

Interpelujący:

A. Sredniawski.

Krempa, Bojko, Styła, Wójcik, G. Milan, Ostapczuk, Potoczek, Data, Szwed, Kramarczyk, Warzecha, Niebyłowiec, Nowakowski, Olpiński, Hamorak, Dr. Bernadzikowski.

Marszałek oznajmia, iż interpelację tę udzieli Wydziałowi krajowemu.

Sekretarz p. Karatnicki odczytuje następującą interpelację do komisarza rządowego.

I n t e r p e l a c y a

posta Nowakowskiego i towarzyszy do p. c. k. Komisarza rządowego w sprawie przekopania Sanu.

Sprawa przekopania Sanu na terytoriach wsi Wireczka, Medyki, Torek, Dusowiec była już od dłuższego szeregu lat poruszaną zarówno w dziennikach krajowych, jak i w licznych petycjach, wnoszonych do Rady Państwa i do Sejmu krajowego, a wszystko to jest dowodem, że powyższa sprawa ma pierwszorzędne znaczenie.

Już w bieżącej kadencji na interpelację podpisanego w tej sprawie odpowiedział pan komisarz rządowy zapewnieniem, że sprawa ta jest w toku i obiecał, że takowa szybko zostanie załatwioną.

Że sprawa ta wymaga jak najrychlejszego załatwienia, — to rzecz pewna. San na terytoriach wspomnianych wsi przechodzi bystrym prądem z gór na równinę.

Natrafiwszy po drodze na ogromne zakręty i kolana, niszczy wielkie przestrzenie najurodzajniejszych pól przez obrywanie brzegów, często wylewa, a wtedy rozlewa się szeroko po równych płaszczyznach, czego następstwem jest wprost ruina ludnych wsi okolicznych. Warto jeszcze wspomnieć, że woda, pozostała po wylewie po wszelkich zagłębieniach i dolinach, bez żadnego odpływu, sprawia, że ziemia na wielkich przestrzeniach jest rozmokniętą, a nadto woda ta gnije, zatrzuwa powietrze i sserzy zarazy. Przypomnę tylko wielki wylew Sanu w r. 1893, które wtedy wyżej wspomniane wsie tak strasznie zniszczył, że potem kraj i państwo musiały wielką zapomogą ratować mieszkańców od śmierci głodowej.

Dwie takie zapomogi wystarczyłyby na przekopanie Sanu. Ponieważ fundusze na to przekopanie zostały już w swoim czasie przyznane, przeto nie wiem, co za niepojęta powolność c. k. Rządu, który zwleka z tem przekopaniem i naraża mieszkańców na ogromne straty?

Wobec tego zapytują podpisani: czy i kiedy już raz zamierza c. k. Rząd zabrać się naprawdę do przekopania Sanu na terytoriach wsi Wireczka, Medyki, Torek i Dusowiec?

Lwów, d. 22. marca 1899.

Interpelujący:

Stefan Nowakowski w. r.

Wójcik, G. Milan, Niebyłowiec, Ostapczuk, Kramarczyk, W. Szwed, Warzecha, Żardecki, Data, Winniczuk, Krempa, Okuniewski, Styła, Bojko, Dr. Bernadzikowski, Hamorak.

Marszałek oznajmia, iż interpelację tę udzieli p. komisarzowi rządowemu.

Sekretarz p. Karatnicki odczytuje następującą interpelację do Wydziału krajowego:

Interpelacya

do Wysokiego Wydziału krajowego królestwa Galicyi.

Śp. Zofia Andrzejowska ustanowiła fundacyę stypendyjną swego imienia, a w swoim dodatkowym rozporządzeniu z daty Lwów, 15. października 1891 postanowiła wyraźnie, że pierwszeństwo do pobierania stypendyow z tej fundacyi przysługuje należącemu do rodziny Andrzejowskich po nich zaś do rodziny Rybczyńskich.

Wydział krajowy w swoim ogłoszeniu konkursowem z dnia 1. października 1898 l. 54362 postawił także warunek, że kandydaci mają wykazać swoje pochodzenie z tej samej rodziny Andrzejowskich, z której pochodziła fundatorka, albo pochodzenie z rodziny Rybczyńskich. Jednak przy rozdaniu stypendyów z powyższej fundacyi Wydział krajowy nie zastosował się ani do woli fundatorki, wypowiedzianej w jej ostatnim rozporządzeniu z dnia 15. października 1891, ani też do warunku, wyrażonego w ogłoszeniu konkursowem; gdyż nadał stypendyum z tej fundacyi familijnej nie kompetentce uprawnionej, Maryi Karolinie dw. im. Andrzejowskiej, która jest bratanicą i najbliższą krewną fundatorki, ale kompetentowi, nie należącemu do rodziny Andrzejowskich, niejakiemu Adamowi Zielińskiemu z Bochni.

Ponieważ przez nadanie stypendyum temu ostatniemu pokrzywdzono kompetentkę Maryę Karolinę dw. im. Andrzejowską i naruszono wolę fundatorki ś. p. Zofii Andrzejowskiej, przeto zapytujemy:

Z jakiego powodu Wysoki Wydział krajowy przy rozdaniu stypendyów z fundacyi familijnej ś. p. Zofii Andrzejowskiej postąpił wbrew woli fundatorki i wbrew ogłoszonemu konkursowi, tudzież w jaki sposób zamierza Wydział krajowy sprostować nadanie stypendyum z tej fundacyi kandydatowi nie uprawnionemu, do rodziny Andrzejowskich nie należącemu?

Lwów dnia 22. marca 1899.

Interpelujący:

T. Zajączkowski w. r.

Kulczycki, Hamorak, Barwiński, Winniczuk, Okuniewski, Wachnianin, Ostapbzu, Karatnicki, Dr. Bernadzikowski, Bojko, Wójcik, Fr. Krempa, Styla, Średniawski.

Marszałek oznajmia, iż interpelacyę tę udzieli Wydziałowi krajowemu.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 23. marca 1899 roku godzina 10. rano i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godz. 10. min. 45 wieczór.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni w. r.

Sekretarze:

Andrzej Potocki w. r.

Stanisław Niezabitowski w. r.

